

FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utgiven i Helsingfors den 27 mars 2023

430/2023

Lag om öppenhetsregistret

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Öppenhetsregister

För att öka öppenheten i beslutsfattande och för registrering av långsiktig och planmässig påverkan som riktar sig mot beslutsfattande och registrering av till sådan påverkan anknyttande rådgivning som bedrivs som näringsverksamhet finns ett öppenhetsregister som grundar sig på ett anmälningförfarande.

2 §

Föremål för påverkanskommunikation, påverkanskommunikation och rådgivning inom påverkanskommunikation

Föremål för påverkanskommunikation är

- 1) riksdagsledamöter, ledamotsassistenter och riksdagsgruppernas personal,
- 2) ministrar, ministrarnas specialmedarbetare och statssekreterare som har utnämnts för en ministers mandatperiod,
- 3) riksdagens kansli,
- 4) ministerier och utredare som tillsatts av dessa.

Påverkanskommunikation är kontakt som för egen räkning hålls med ett föremål för påverkanskommunikation med avsikten att påverka beredningen av och beslutsfattandet i ett ärende genom att främja ett visst intresse eller mål.

Rådgivning inom påverkanskommunikation är sådan som näringsverksamhet bedrivs där påverkanskommunikation bedrivs för en klients räkning eller där en klient erbjuder stöd inom påverkanskommunikation.

3 §

Skyldighet att anmäla sig till öppenhetsregistret

Juridiska personer och enskilda näringsidkare som bedriver påverkanskommunikation eller rådgivning inom påverkanskommunikation (*anmälningsskyldiga*) ska göra en registreringsanmälan till öppenhetsregistret.

Anmälningsskyldiga är dock inte

- 1) enskilda näringsidkare som inte bedriver påverkanskommunikation eller rådgivning inom påverkanskommunikation som huvudsyssla,
- 2) bostadsaktiebolag som avses i lagen om bostadsaktiebolag (1599/2009),

3) statens, välfärdsområdenas, kommunernas eller landskapet Ålands myndigheter, andra självständiga offentligrättsliga inrättningar än universitet och statens affärsverk,

4) riksdagens kansli, riksdagens justitieombudsmans kansli, Människorättscentret, statens revisionsverk samt Forskningsinstitutet för internationella relationer och EU-frågor,

5) andra offentliga samfund och aktörer som sköter lagstadgade uppgifter än de offentliga samfund och aktörer som avses i 3 punkten när det gäller skötseln av dessa lagstadgade uppgifter,

6) representanter för en främmande stat, för Europeiska unionen eller för en internationell mellanstatlig organisation,

7) i partilagen (10/1969) avsedda partier och partiföreningar och i lagen om riksdagsgrupper (979/2012) avsedda riksdagsgrupper och stödföreningar för personer som är uppställda som kandidater i val,

8) advokater, rättegångsbiträden med tillstånd och offentliga rättsbiträden i fråga om juridisk rådgivning som de tillhandahåller sina klienter, när det handlar om skötsel av uppdrag som avses i 17 kap. 13 § i rättegångsbalken eller skötsel av uppdrag där det behandlas uppgifter som avses i 5 c § i lagen om advokater (496/1958) eller i 8 § 1 mom. 4 punkten i lagen om rättegångsbiträden med tillstånd (715/2011).

Advokater, rättegångsbiträden med tillstånd och offentliga rättsbiträden ska dock göra en registreringsanmälan till öppenhetsregistret och trots sekretess anmäla de uppgifter som avses i 8 § 3 mom., om de på klientens vägnar bedriver sådan påverkanskommunikation eller tillhandahåller klienten sådan rådgivning inom påverkanskommunikation där det inte är fråga om att fastställa klientens rättsliga ställning, biträda klienten i ett förvaltningsärende, ge råd om tillämpningen av rättsnormer eller tillhandahålla annan juridisk rådgivning som gäller klientens verksamhet.

I öppenhetsregistret införs inga uppgifter om oorganiserad samhällsaktivitet, verksamhet som bedrivs av valmansföreningar för personer som är uppställda som kandidater i val eller privatpersoners verksamhet.

4 §

Undantag från skyldigheten att anmäla sig till öppenhetsregistret

Med avvikelse från 3 § 1 mom. behövs ingen registreringsanmälan göras till öppenhetsregistret om aktören endast bedriver följande typ av verksamhet:

1) påverkanskommunikation som bedrivs under ett kalenderår, där kommunikationen omfattar sammanlagt högst fem enskilda kontakter till ett eller flera föremål för påverkanskommunikation (*småskalig påverkanskommunikation*); en enskild kontakt kan rikta sig till ett eller flera föremål för påverkanskommunikation,

2) sedvanliga kontakter med myndigheter,

3) insamling av information som görs för journalistiskt ändamål,

4) deltagande i arbetsgrupper som tillsatts av en myndighet, i lagstadgade arbetsgrupper, i delegationer eller motsvarande för en offentlig uppgift tillsatta organ med många medlemmar samt i sådana samråd som ordnas av riksdagen eller ministerier där deltagandet dokumenteras,

5) kontakter som ingår i statens ägarstyrning,

6) partinära sammanslutningars kontakter med det egna partiets riksdagsledamöter och deras ledamotsassistenter, det egna partiets riksdagsgrupps personal, det egna partiets ministrar och deras specialmedarbetare samt statssekreterare från det egna partiet som har utnämnts för en ministers mandatperiod,

7) en anmälningsskyldig representants offentliga framträdande eller närvaro i publiken vid en sådan offentlig tillställning och allmän sammankomst som avses i lagen om sammankomster (530/1999) samt motsvarande officiella tillställningar som ordnas av ett offentligt samfund,

8) masskommunikation som avses i lagen om yttrandefrihet i masskommunikation (460/2003) samt skickande av nyhets- eller kundbrev eller motsvarande meddelanden till en viss målgrupp,

9) kontakter som, om de avslöjas, kan äventyra den allmänna eller nationella säkerheten,

10) rådgivning inom påverkanskommunikation som tillhandahålls i 3 § 2 mom. 1–7 punkten avsedda aktörer,

11) uppdrag som utförs i egenskap av utredare som tillsatts av en myndighet.

5 §

Skyldighet att göra verksamhetsanmälan

Anmälningsskyldiga ska genom en verksamhetsanmälan till öppenhetsregistret lämna en redogörelse för sin påverkanskommunikation eller rådgivning inom påverkanskommunikation. Verksamhetsanmälan behöver dock inte göras om sådan verksamhet som avses i 4 § 1 mom.

Den som bedriver rådgivning inom påverkanskommunikation ska dessutom göra en verksamhetsanmälan om kontakter till föremål för påverkanskommunikation utanför klientrelationen, om den som bedriver rådgivningen strävar efter att skapa sådana kontakter till föremålen för påverkanskommunikation som kan utnyttjas för bedrivande av rådgivning inom påverkanskommunikation eller att utbyta information med föremålen för påverkanskommunikation.

6 §

Uppgifter i registret

Öppenhetsregistret innehåller följande basuppgifter om de anmälningsskyldiga:

1) en enskild näringsidkares eller juridisk persons firma, eventuella bifirma, företags- och organisationsnummer eller, om sådant saknas, någon annan motsvarande beteckning samt som kontaktuppgifter e-postadress eller postadress och telefonnummer,

2) uppgift om huvudsakligt verksamhetsområde samt en allmän beskrivning av verksamheten,

3) medlemskap i föreningar som utövar påverkanskommunikation,

4) datum för registreringen,

5) uppgift om sådana med stöd av 9 § 3 mom. meddelade uppmaningar som förenats med vite,

6) uppgift om i 7 § 2 och 3 mom. avsedda anmälningar, deras innehåll och när de har lämnats.

Vidare innehåller öppenhetsregistret

1) i fråga om påverkanskommunikation uppgifter om föremålen för påverkanskommunikationen, ämnena för kommunikationen och de huvudsakliga sätten att hålla kontakt,

2) i fråga om rådgivning inom påverkanskommunikation uppgifter om klientens firma, eventuella bifirma, företags- och organisationsnummer eller annan motsvarande beteckning samt som kontaktuppgifter e-postadress eller postadress och telefonnummer, samt uppgifter om föremålen för den påverkanskommunikation som utövas för klientens räkning, ämnena för kommunikationen, de huvudsakliga sätten att hålla kontakt samt typen av stöd som klienten tillhandahålls,

3) uppgifter om föremålen för i 5 § 2 mom. avsedda kontakter i anslutning till rådgivning inom påverkanskommunikation, ämnena för kommunikationen och de huvudsakliga sätten att hålla kontakt,

4) totalt antal personer som under det föregående kalenderåret deltagit i påverkanskommunikation och antalet årsverken som dessa använt för påverkanskommunikationen,

kostnadsbeloppen för sådan rådgivning inom påverkanskommunikation som skaffats som köpta tjänster samt utgifterna för marknadsföring och representation i samband med påverkanskommunikationen (*ekonomiska uppgifter om påverkanskommunikation*),

5) omsättningen i euro för rådgivning inom påverkanskommunikation (*ekonomiska uppgifter om rådgivning inom påverkanskommunikation*).

Uppgifter om deltagande i officiella samråd med riksdagen och ministerierna samt i officiellt tillsatta arbetsgrupper kan göras tillgängliga i det allmänna datanätet på öppenhetsregistrets webbplats. Registermyndigheten kan på öppenhetsregistrets webbplats föra in även annat material som gäller öppenheten inom förvaltningen.

Den anmälningsskyldige ska lämna uppgifterna elektroniskt, om inte registermyndigheten av särskilda skäl godkänner att uppgifterna lämnas på papper. Den anmälningsskyldige svarar för uppgifternas innehåll. Registermyndigheten ska utan dröjsmål i öppenhetsregistret offentliggöra de uppgifter som den anmälningsskyldige lämnat.

Registermyndigheten får utfärda närmare föreskrifter om hur de ekonomiska uppgifterna om påverkanskommunikation och de ekonomiska uppgifterna om rådgivning inom påverkanskommunikation ska sammanställas.

7 §

Registreringsanmälan samt anmälan om ändringar

Den anmälningsskyldige ska göra en registreringsanmälan senast den dag som påverkanskommunikationen eller rådgivningen inom påverkanskommunikation inleds. Registreringsanmälan till registermyndigheten ska innehålla de basuppgifter som avses i 6 § 1 mom. 1–3 punkten.

Den anmälningsskyldige ska utan dröjsmål meddela registermyndigheten om ändringar i de basuppgifter som anmälts till registret.

Dessutom ska den anmälningsskyldige göra en anmälan till registermyndigheten, om påverkanskommunikationen och rådgivningen om påverkanskommunikationen upphör permanent eller om påverkanskommunikationen ändras till småskalig verksamhet. Anmälan om ändring av påverkanskommunikation till småskalig verksamhet kan endast göras om verksamheten har blivit småskalig påverkanskommunikation under kalenderåret i fråga. Den anmälningsskyldige ska i samband med att de anmälningar som avses i detta moment lämnas se till att de skyldigheter i anslutning till verksamhetsanmälan som avses i 8 § 6 och 7 mom. fullgörs.

8 §

Verksamhetsanmälan

Verksamhetsanmälan ska lämnas in under en anmälningssperiod som sträcker sig från början av januari månad till slutet av februari månad samt under en anmälningssperiod som sträcker sig från början av juli månad till slutet av augusti månad. Verksamhetsanmälan ska göras för de sex månader som föregått anmälningssperioden (*rapporteringsperioden*). Den första verksamhetsanmälan ska göras under den anmälningssperiod som följer efter det att den första registreringsanmälan har gjorts. Om påverkanskommunikationen under kalenderårets första rapporteringsperiod omfattar högst fem sådana enskilda kontakter som avses i 4 § 1 mom. 1 punkten, ska påverkanskommunikationen för hela kalenderåret i fråga dock anmälas under det följande kalenderårets första anmälningssperiod.

De ekonomiska uppgifterna om påverkanskommunikationen och de ekonomiska uppgifterna om rådgivningen inom påverkanskommunikationen ska anmälas endast i den verksamhetsanmälan som görs under den anmälningssperiod som börjar i juli månad. Den anmälningsskyldige behöver inte anmäla de ekonomiska uppgifterna om påverkanskommunikation och de ekonomiska uppgifterna om rådgivning inom påverkanskommunikation

tion om den anmälningsskyldige inte har bedrivit påverkanskommunikation eller rådgivning inom påverkanskommunikation och inte heller har haft i 5 § 2 mom. avsedda kontakter under det föregående kalenderåret.

Den anmälningsskyldige ska i verksamhetsanmälan trots företagshemligheter

1) i fråga om påverkanskommunikation lämna de uppgifter som avses i 6 § 2 mom. 1 punkten specificerade enligt ämnet så att det av anmälan för varje ämne framgår vilka föremålen för kontakterna har varit och vilka de huvudsakliga sätten att hålla kontakt har varit,

2) i fråga om rådgivning inom påverkanskommunikation lämna de uppgifter som avses i 6 § 2 mom. 2 punkten specifikt för varje klient,

3) i fråga om sådana kontakter enligt 5 § 2 mom. som hänför sig till rådgivning inom påverkanskommunikation lämna de uppgifter som avses i 6 § 2 mom. 3 punkten specificerade enligt ämnet så att det av anmälan för varje ämne framgår vilka föremålen för kontakterna har varit och vilka de huvudsakliga sätten att hålla kontakt har varit,

4) lämna de ekonomiska uppgifterna om påverkanskommunikationen och de ekonomiska uppgifterna om rådgivningen inom påverkanskommunikationen.

I verksamhetsanmälan ska föremålen för påverkanskommunikationen specificeras så, att det i fråga om riksdagsledamöterna, ministrarna, de statssekreterare och specialmedarbetare som utnämnts för ministrarnas mandatperiod, riksdagens generalsekreterare och biträdande generalsekreterare, ministeriernas kanslichefer, understatssekreterare och avdelningschefer samt de utredare som tillsatts av ministerierna anges vem personen i fråga är. I fråga om ledamotsassistenter och riksdagsgruppernas personal anges uppgift om riksdagsgruppen. I fråga om kontakter med ministeriernas övriga tjänstemän anges uppgift om avdelning och enhet. I fråga om kontakter med övriga tjänstemän vid riksdagens kansli anges uppgift om utskott eller avdelning och enhet eller någon annan motsvarande del av organisationen.

Om den anmälningsskyldige inte har bedrivit påverkanskommunikation eller rådgivning inom påverkanskommunikation och inte har haft i 5 § 2 mom. avsedda kontakter under de sex månader som föregått anmälningsskyldighetsperioden ska den anmälningsskyldige uppges detta i verksamhetsanmälan.

Om den anmälningsskyldige har gjort en i 7 § 3 mom. avsedd anmälan om att påverkanskommunikation och rådgivning inom påverkanskommunikation upphört, ska uppgifter om påverkanskommunikation och rådgivning inom påverkanskommunikation som bedrivits och i 5 § 2 mom. avsedda kontakter som haft under tiden från inlämnandet av anmälan till dess att den pågående rapporteringsperioden inletts rapporteras genom en separat verksamhetsanmälan som görs i samband med inlämnandet av anmälan om att verksamheten upphört.

I samband med att den anmälningsskyldige gör en i 7 § 3 mom. avsedd anmälan ska den anmälningsskyldige, i en sådan situation som avses i 2 mom. i denna paragraf, genom en separat verksamhetsanmälan lämna de ekonomiska uppgifterna om påverkanskommunikation och de ekonomiska uppgifterna om rådgivning inom påverkanskommunikation för föregående kalenderår, om den anmälningsskyldige ännu inte har lämnat dem.

När den anmälningsskyldiges påverkanskommunikation och rådgivning inom påverkanskommunikation har upphört permanent eller påverkanskommunikationen har ändrats till småskalig verksamhet och den anmälningsskyldige har gjort en i 7 § 3 mom. avsedd anmälan om saken och fullgjort de skyldigheter enligt 6 och 7 mom. i denna paragraf som hör till detta, upphör anmälningsskyldigheterna enligt 7 § 2 mom. och denna paragraf att gälla.

9 §

Registermyndighetens uppgifter

Statens revisionsverk är personuppgiftsansvarig för öppenhetsregistret och övervakar att anmälningsskyldigheten fullgörs. I detta syfte ska verket

- 1) styra och råda de anmälningsskyldiga att göra de anmälningar som anges i denna lag,
- 2) kontrollera att anmälningsskyldiga som har gjort en registreringsanmälan har gjort sina verksamhetsanmälningar,
- 3) kontrollera att en anmälningsskyldigs anmälan om att påverkanskommunikationen och rådgivningen om påverkanskommunikationen upphör permanent eller att påverkanskommunikationen ändras till småskalig verksamhet uppfyller de i 7 § 3 mom. angivna villkoren,
- 4) utreda misstänkta försummelser i anslutning till en registreringsanmälan, till en anmälan om ändring av basuppgifter, till en anmälan om att påverkanskommunikationen och rådgivningen om påverkanskommunikation upphör permanent eller att påverkanskommunikationen ändras till småskalig verksamhet eller till en verksamhetsanmälan,
- 5) vid behov uppmana en anmälningsskyldig att göra en ny anmälan, komplettera en inlämnad anmälan eller lägga fram i 10 § 1 mom. avsedd utredning,
- 6) föra och utveckla ett elektroniskt register,
- 7) tillsätta den delegation som avses i 11 §,
- 8) upprätta en årsrapport om registrets verksamhet och om tillsynen av registret,
- 9) varje valperiod lämna riksdagen en berättelse om registrets verksamhet och om tillsynen av registret.

Bestämmelser om rättelse av personuppgifter finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning). Dessutom finns det bestämmelser om myndigheternas informationsmaterials felfrihet i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019).

Statens revisionsverk kan uppmana en anmälningsskyldig att göra en anmälan enligt denna lag, att rätta ett fel eller en brist eller att presentera i 10 § 1 mom. avsedd utredning. Statens revisionsverk kan förena uppmaningen med vite.

10 §

Registermyndighetens rätt att få uppgifter

Trots sekretessbestämmelserna ska en anmälningsskyldig på begäran lämna statens revisionsverk

- 1) nödvändig utredning som behövs för att reda ut en misstänkt försummelse i anslutning till en registreringsanmälan, en anmälan om att påverkanskommunikationen och rådgivningen inom påverkanskommunikation upphör permanent samt en anmälan om att påverkanskommunikationen ändrats till småskalig verksamhet, och där det redogörs för ämnena för kommunikationen, sätten att hålla kontakt och antalet kontakter mellan den anmälningsskyldige och det av revisionsverket specificerade föremålet för påverkanskommunikation, med undantag för verksamhet som avses i 3 § 2 mom. 8 punkten,
- 2) nödvändig utredning som behövs för att reda ut en misstänkt försummelse i anslutning till en verksamhetsanmälan, när försummelsen gäller andra uppgifter än ekonomiska uppgifter om påverkanskommunikation och ekonomiska uppgifter om rådgivning inom påverkanskommunikation, och där det redogörs för ämnena för kommunikationen, sätten att hålla kontakt och antalet kontakter mellan den anmälningsskyldige och det av re-

sionsverket specificerade föremålet för påverkanskommunikation, med undantag för verksamhet som avses i 3 § 2 mom. 8 punkten,

3) nödvändig utredning som behövs för att reda ut en misstänkt försummelse i anslutning till en registreringsanmälan eller en anmälan om att påverkanskommunikationen och rådgivningen inom påverkanskommunikation upphör permanent, och där det redogörs för annan rådgivning inom påverkanskommunikation som tillhandahålls klienter än sådan påverkanskommunikation som utövas för klientens räkning, med undantag för verksamhet som avses i 3 § 2 mom. 8 punkten,

4) nödvändig utredning som behövs för att reda ut en misstänkt försummelse i anslutning till en verksamhetsanmälan, när försummelsen gäller andra uppgifter än ekonomiska uppgifter om påverkanskommunikation och ekonomiska uppgifter om rådgivning inom påverkanskommunikation, och som gäller annan rådgivning inom påverkanskommunikation som tillhandahållits en av revisionsverket specificerad klient än sådan påverkanskommunikation som bedrivs för klientens räkning, med undantag för verksamhet som avses i 3 § 2 mom. 8 punkten,

5) uppgifter som är nödvändiga för att reda ut en misstänkt försummelse som hänförs till lämnande av ekonomiska uppgifter om påverkanskommunikation och ekonomiska uppgifter om rådgivning inom påverkanskommunikation, och som verifierar riktigheten hos de ekonomiska uppgifter om påverkanskommunikationen och de ekonomiska uppgifter om rådgivningen inom påverkanskommunikationen som lämnats av den anmälningsskyldige,

6) den utredning om ändrade basuppgifter som behövs för att reda ut en misstänkt försummelse i anslutning till en anmälan om ändrade basuppgifter.

Om den utredning som erhållits av den anmälningsskyldige inte är tillräcklig för att en i 1 mom. 1 och 2 punkten avsedd misstänkt försummelse ska kunna redas ut, ska den som misstänks vara föremål för påverkanskommunikation trots sekretessbestämmelserna på begäran ge statens revisionsverk den nödvändiga utredning som behövs för att reda ut den misstänkta försummelsen, och där det redogörs för ämnena för kommunikationen, sätten att hålla kontakt och antalet kontakter mellan föremålet för påverkanskommunikation och den som är anmälningsskyldig och misstänks för försummelsen.

11 §

Delegation och god intressebevakningssed

Statens revisionsverk tillsätter för tre år i sänder en delegation med uppgift att följa upp öppenhetsregistrets verksamhet, att ta initiativ till utveckling av registrets verksamhet och att vara officiellt samarbetsorgan för intressentgrupperna.

Statens revisionsverk kallar företrädare för de anmälningsskyldiga, forskare som är insatta i ämnesområdet och myndigheter till medlemmar i delegationen på så sätt att åtminstone justitieministeriet, finansministeriet och statens revisionsverk är representerade i delegationen. Delegationen väljer inom sig en ordförande.

Delegationen utarbetar rekommendationer för god intressebevakningssed. Vid utarbetandet av intressebevakningsseden ska också aktörer utanför delegationen höras på bred front.

12 §

Elektroniskt register och offentliggörande av uppgifter

De uppgifter enligt 6 § som anmälts till öppenhetsregistret offentliggörs i det allmänna datanätet.

Uppgifterna i öppenhetsregistret ska hållas tillgängliga i det allmänna datanätet i tio år räknat från det datum då uppgifterna anmälades. På bevarande av uppgifter i öppenhetsre-

430/2023

gistret och utlämnande av dem tillämpas i övrigt bestämmelserna i arkivlagen (831/1994) och i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999).

13 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024. Lagens 11 § träder dock i kraft redan den 1 april 2023.

Den som är anmälningsskyldig före den 1 april 2024 ska med avvikelse från 7 § 1 mom. göra en registreringsanmälan senast den 31 mars 2024.

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 8 § 1 mom. ska den första rapporteringsperioden vara från den 1 april 2024 till den 30 juni 2024.

Helsingfors den 23 mars 2023

Republikens President

Sauli Niinistö

Justitieminister Anna-Maja Henriksson